

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ (ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ)

Ἐν Ἑλλάδι . . . Δραχ. 10
Ἀλλοδαπῆς . . . Δε. χρ. 10

ΑΓΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Πᾶσα αἴτησις ἀφορῶσα εἰς τὸ φύλλον ἀπευθύνεται
Πρὸς τὸν κ. Ι. Δαμπερίδην, διευθύνοντα
Ὁδὸς Ἱπποκράτους 5.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἀποδίδονται.

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΑΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριον ἄρθρον (ἡ στάσις τῶν Δυνάμεων ἐν Σερβίᾳ). — Μικρὰ Ἀσία (Μητροπόλις Ἀμασειας). — Δυτικὴ Μακεδονία (ἐπιστολὴ ἐκ Μοναστηρίου). — Ἡπειρωτικαὶ εἰδήσεις. — Ἀγγέλματα καὶ θρόνοι. — Ποία διὰ τοὺς Ἕλληνας ἡ σημασία τῆς Μακεδονίας (τίς ἡ τύχη τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐκβουλγαριζομένης τῆς Μακεδονίας). — Μακεδὸν ἀμυνόμενος ὑπὲρ τῆς πατρίδος του (ἐκ βιβλίου). — Ἡ Διεθνὴς ἔκθεσις Ἀθηνῶν (τί ἐξ αὐτῆς πρέπει νὰ διδαχθῶμεν). — Τὰ ἐν Ἑλλάδι.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 12 Ἰουνίου 1903.

Ἐξ Ἀγγλίας καὶ πάλιν προῆλθε τὸ πρῶτον ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς τῆς Εὐρώπης κήρυγμα, ἡ πρώτη διαμαρτυρία κατὰ τοῦ ἐν Σερβίᾳ μετὰ τὴν νύκτα τῆς 24 Μαΐου δημιουργηθέντος κατεστῶτος. Θὰ ἦτο βαρεῖα καὶ πρόωρος ἴσως, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος ἡ ἄρνησις τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ Πέτρου Α', διότι ἦσαν ἐκ τῶν προτέρων γνωσταὶ αἱ διαθέσεις ἄλλης μεγάλης Δυνάμεως, ἥτις ἐν ᾧ τελεῖ τὰ κόλλυβα τοῦ δολοφονηθέντος βασιλέως διατάσσουσα εἰκοσι καὶ πεσσοῦσαν ἡμερῶν πένθος, διατάσσει συγχρόνως καὶ τὴν εὐθυμον κρούσιν τῶν τυμπάνων ἐπὶ τῇ ἀναρρῆσει τοῦ διαδεχθέντος αὐτὸν καθ' ὃν τρόπον γινώσκει ὅλος ὁ κόσμος. Ἀλλ' ἡ ἀνοχὴ κυβερνήσεως, ἥς ἐναργεστάτη καὶ πανθωμολογημένη εἶναι ἡ σύμπραξις πρὸς τὴν βασιλοκτονίαν, ἀλλ' ἡ διπλωματικὴ ἐπαφὴ πρὸς τοιαύτην κυβερνήσιν θὰ ἀπετέλει ἐπικίνδυνον σύμπτωμα δουλόφρονος ὑποτελείας τῆς ἄλλης Εὐρώπης πρὸς τὰς ἀπαισιωτάτας ἀρχὰς τῆς οὗ καὶνοφανοῦς θεοκρατικῆς συστήματος δεσποζομένης Ρωσίας, θὰ ἐμαρτύρει μείωσιν τῶν ἠθικῶν ἐκείνων δυνάμεων τῶν πολιτισμένων λαῶν τῆς Δύσεως, ὧν ἄνευ καὶ ὑπάρχουσα ἡ ἐλευθερία ἀπόλλυται. Διότι δὲν ἀρκεῖ εἰς τὰ ἔθνη τὸ ἀγωνίζεσθαι πρὸς κτῆσιν τῆς ἐλευθερίας, δὲν ἀρκεῖ τὸ ἔχειν ἤδη κεκτημένην τὴν ἐλευθερίαν ταύτην, ἀλλὰ προσσπεύδεται πρὸς συντήρησιν αὐτῆς πολὺ μᾶλλον πάσης ὕλικῆς δυνάμεως ἢ ὑπαρξῆς τῆς ἐργηγορούσης ἐκείνης καὶ ἐν διαρκεί ἐνεργείᾳ διατελούσης τάσεως τοῦ νὰ μὴ ἀνεχθῇ μηδεμίαν οὐκ ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, οὐ μόνον δὲ προσβολή, ἀλλ' ἀναιρέσεις τῆς ἐλευθερίας ταύτης θὰ ἦτο, ἐὰν ἐκ τοῦ φόβου τῶν βωσιμῶν βουλήσεων ἠθώωνε καὶ ἡ ἄλλη Εὐρώπη τὴν μακροφρονίαν. Πόσον οἰκτρὸν γρήμα θὰ ἦτο ἡ ἐλευθερία, ἐὰν ἀνεστρέφετο οἰκιοθελῶς πρὸς τὸ ἐγκλημα καὶ ἀντήλασσε χειραψίαν πρὸς τὴν ἀνηθικότητα!

Τὴν Ἀγγλίαν διδάγμα ἦτο ὀξύτατον, ὥστε νὰ αἰσθανθῶσιν αὐτὸ καὶ ἄλλαι τῆς Εὐρώπης Δυνάμεις, μετὰ δὲ τούτων καὶ αὐτὴ ἡ χαριτόβρυτος Γαλλία, ἀν' πιστεύωμεν τηλεγραφικὰς τινὰς πληροφορίες, οὕτω δὲ ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην αἱ κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης θὰ παύσωντο πᾶσαν ἐπαφὴν πρὸς τὴν κυβερνήσιν τοῦ Ἀδακούμοβιτς καὶ Σας.

Ἀλλ' ἐρωτᾶται τί ἐκ τούτου θὰ προκύψῃ; Πρὸς τὴν ἀπογομπὴν τοῦ ὑπουργείου Ἀδακούμοβιτς καὶ τὴν τιμωρίαν τῶν ἀξιοματικῶν, οἵτινες ἐβάρυναν τὰς χεῖρας εἰς τὸ αἷμα τοῦ πρῶτον βασιλέως των, δὲν ἔχει τὰς ἀπαιτούμενας δυνάμεις ὁ Πέτρος Α', θὰ ἦτο δὲ ὑπεράνθρωπος θυσία, εἰς ἣν θὰ ὑπεβάλλετο, ἐὰν ἀπαιτοῦτο παρ' αὐτοῦ νὰ ἐκδιώξῃ τῆς ἀρχῆς ἐκείνους, οἵτινες ἔχρισαν αὐτὸν βασιλεῖα διὰ τοῦ αἵματος τοῦ προκατόχου του, νὰ διαγράψῃ τῶν καταλόγων τοῦ στρατοῦ τοὺς συνωμῶτας τῆς ἀπαισίας νυκτός, διότι τοῦτο θὰ ἦτο κήρυγμα πολέμου κατὰ τοῦ στρατοῦ τῆς χώρας, ἥς πρόκειται νὰ βασιλεύσῃ, καὶ κατὰ τοῦ ῥιζοσπαστικοῦ κόμματος, ἀλλ' ἀφαιρουμένου τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ κόμματος τού-

του, οὐδὲν ἀπομένει ἐν Σερβίᾳ, ὅπως στηρίξῃ βασιλικὸν θρόνον.

Κατ' ἀνάγκην ἄρα ὁ Πέτρος Α', ἐφ' ὅσον οἱ βασιλεῖς ἐπικοινωνοῦσι πρὸς τὰς ἄλλας αὐτὰς καὶ τὰς κυβερνήσεις διὰ τῶν κυβερνήσεων αὐτῶν, θὰ διατελῇ ἀπομεινωμένος πρὸς τὴν ἄλλην Εὐρώπην πλὴν πρὸς τὴν Ρωσίαν ἴσως, ἐκτὸς ἐὰν καὶ αὕτη τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιουμένη ὑποταγῇ εἰς τὸ μάθημα τῆς Ἀγγλίας.

Ἀλλ' ἄδηλον εἶναι πόσον θὰ διαρκέσῃ ἡ ὑποταγὴ αὕτη. Τὸ μικρὸν σλαβικὸν βασίλειον τὸ ἐσφηνωμένον ἀνευ διεξόδου ἐν τῇ δυσμικῇ γωνίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου, ἀφ' οὗ παρέλθῃ ἡ ἔκτασις τοῦ ἐρτασμοῦ τῆς ἀναρρῆσεως τοῦ νέου βασιλέως, θὰ στραφῇ κατ' ἀνάγκην πρὸς ἐκείνην τὴν διεύθυνσιν, ὅθεν κἀλλιστα γινώσκει, ὅτι ἐπνεε μέχρι τοῦδε ὁ ἀνεμὸς ὁ πρόριζα ἀνατρέψας τὸ δένδρον τῶν Ὀδρενιδῶν καὶ ὅθεν βασιμωτάτας τρέφει τὰς ἐλπίδας, ὅτι τελικῶς θὰ εἰσακουσθῶσιν αἱ ἐπιλήψεις του.

Οὕτω δὲ ἡ δύναμις τῶν πραγμάτων θὰ κατασχύσῃ τὴν προσχηματικὴν καὶ ἡ ὑποφώσκουσα ἀντίθεσις τῶν προθέσεων καὶ τῶν συμφερόντων τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν προσλαμβάνει μείζονα ἐξύψητα διὰ τῆς ἐν Σερβίᾳ δημιουργηθείσης καταστάσεως, διότι εἰς τὴν ἀντίθεσιν τῶν ὕλικῶν συμφερόντων ἤρχισαν ἤδη ἐπενεργεῖν κατ' ἀναπότρεπτον νόμον καὶ τὰ ἠθικά, τὰ πλειότερον ἐπιταχύνοντα τὰς κρίσεις, ἐλαττήρια τῆς εὐρωπαϊκῆς διχογνωμίας.

Ἀδύνατον ἦτο ἡμῖν νὰ φαντασθῶμεν, ὅτι τόσον ταχέως θὰ ἐπιλήθουσιν οἱ λόγοι ἡμῶν. «Ἡ Ἀυστρία» ἐλέγομεν ἐν τῷ κυρίῳ ἄρθρῳ τοῦ προηγούμενου φύλλου, «καὶ σὺν αὐτῇ καὶ ἡ Εὐρώπη θὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Πέτρον ὡς Πέτρον Α' βασιλέα τῆς Σερβίας, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς ἀναγνωρίσεως θὰ ἀναλάβωσι καὶ πάλιν τὴν δυνάμιν των τὰ σπέρματα τῆς δυσφορίας τῆς φιλελευθέρου Εὐρώπης, ἣν ὁ πανσλαβισμὸς ἀδιαλείπτως προκαλεῖ ἀπὸ πεντηκονταετίας. Ἰσως εἶχον δίκαιον οἱ Σέρβοι νὰ φρονεῦσαι τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' ἡ Εὐρώπη θὰ ἀναγκασθῇ ὅττιον ἢ βράδιον νὰ ἐξετάσῃ διὰ μεθόδου αἰματηροτάτης τὸ τίς ἀνήγαγε τὸν Πέτρον».

Ἀρά γε δὲν ἀποτελεῖ ἐναρξὴν τῆς ἐρεύνης ταύτης ἡ διακοπὴ τῶν σχέσεων πρὸς τὴν κυβερνήσιν τῶν συνωμωτῶν; Ἀρά γε οἱ κατηγορούμενοι οἱ οὗτοι ἀμειλίχως ὑπὸ ἀνάγκην τιθέμενοι δὲν θὰ διορίσῃσι τοὺς συνηγόρους των ἢ τοὺλάχιστον, ὅπως ἐλαφρύνωσι τὴν θέσιν των, δὲν θὰ ἐνομάσωσι τοὺς ἠθικοὺς συναιτίους των;

Ἡ Ἑλληνικὴ Χερσονήσος πᾶσα, δύναται τις μάλιστα εἰπεῖν, ἡ Ἀνατολὴ πᾶσα ὄζει αἵματος καὶ σαρκῶν σηπομένων καὶ συσφίγγεται ὑπὸ μοναδικῶν ἐν τῇ πολιτικῇ ιστορίᾳ τῆς Εὐρώπης καὶ πρωτοφανοῦς συνωμωτικῆς, κρύφα σπαράσσοντος τὰς σάρκας αὐτῆς, πολυπόδου, οὗ τοὺς πλοκάμους βλέπει τις ἐναργῶς καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Ἀθῶνι καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐν Σερβίᾳ καὶ ἐν Ρωμουνίᾳ. Ἀρά γε ποὺ κεῖται τοῦ τέρατος ἡ κεφαλὴ καὶ τὸ στόμα; Ἰσως ἡ ἀνάκρισις, ἣν εἰσηγείται τῇ Εὐρώπῃ ἡ ἀνυπερέβλητος ἐν ἠθικῇ μεγαλειότητι αὐτῇ τὰ πράγματα, εὐτυχῆς δὲ θὰ εἴη, ἂν τὴν φωνὴν, ἣν ῥηγνύω παρὰ τὸν κατάκρον Ἰλασσὸν, ἀκούσωσιν οἱ διεπόντες τὰ ἐν Ἀμοῦ κοινοτικά ἡμῶν πράγματα.

Ἀλλ' ἰδῶμεν τίνα τὰ σχολεῖα τῆς Ἀμοῦ. Ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ἡμιγυμνάσιον μετὰ τριῶν τάξεων, ἰστικὴ σχολὴ ἀρρέων μετὰ ἐπτά τάξεων, Παρθενναγοεῖον μετὰ ἐπτά τάξεων καὶ Νηπιαγωγεῖον, ὅπερ σκοπιμώτατα πρὸ δύο ἐτῶν διηρθῇ εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ μὲν προσήρτην εἰς τὴν ἀστικὴν σχολὴν τῶν ἀρρέων, τὸ δὲ εἰς τὸ Παρθενναγωγεῖον, οὕτως. ὥστε κατ' οὐσίαν νὰ ἀποτελῶσι δύο χωριστὰ νηπιαγωγεῖα. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1901-1902, περὶ οὗ ἐζήτησα ἐπισήμως πληροφορίες, ἐδίδαξαν ἐν τῷ Γυμνασίῳ καὶ τῇ ἀστικῇ σχολῇ ἑνδεκά καθγηταί, δώδεκα δὲ διδασκάλισσαι ἐν τῷ Παρθενναγωγείῳ. Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ σχολικὸν ἔτος ἐνεγράφησαν ἐν μὲν τῷ Γυμνασίῳ καὶ τῇ ἀστικῇ σχολῇ μαθηταὶ 457, ἐν δὲ τῷ Παρθενναγωγείῳ 243, εἰς ὧν 17 εἰς τὴν

ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

ΠΟΝΤΟΣ

Μητροπόλις Ἀμασειας.

Πληθυσμὸς τῶν ὁρθοδόξων τῆς μητροπόλεως ταύτης. — Τὰ σχολεῖα τῆς Ἀμοῦ. — Πνευματικὴ κατάστασις τῆς ὁλης ἐπαρχίας. — Ἄλλαι πληροφῶριαι.

Ἐγνώρισα τὴν ἰδοτήτά μου εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἀγῶνος», (ἰδὲ φύλλ. 214) ὥστε δὲν θὰ παραξενευθῶσι, νομίζω, ἂν μὲ ἴδωσι νῦν μεταπηδῶντα ἀπὸ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὸν Πόντον. Ἐκ τῆς τελευταίας μου περιγραφῆς περὶ Καλύμνου ἐπιστήσαν ἄλλως, ὅτι ἐπρεπε νὰ ἐκπληρώσω τὴν ὑπόσχεσίν μου καὶ ἰδοὶ ἐγὼ ὁ ἀρχαῖος, ὁ ἀνεπιτήκων τοῦ Ἐμπολείου Ἐρμού θεράπων, ὁ τῶν σπασμῶν καὶ τοῦ βράδαιος, τῆς σταφίδος καὶ τῶν σῦκων, τοῦ ἱερίου τῆς Ἀγκύρας καὶ τοῦ ὀπιου καὶ μυρίων ἄλλων τῆς γῆς ταύτης γεωργικῶν προϊόντων ζητήσης, ἀναλαμβάνων τὸ ἔργον δημοσιγράφου! ἵνα ἀποδείχθῃ, φαίνεται, ὅτι διὰ τὰ πράγματα ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων διατελοῦσιν ἀνάστροφα κατὰ τοὺς παρόντας χρόνους, φιλολογούντων μὲν τῶν ἀρχαίων χρηματιζομένων δὲ τῶν λογίων, σιγῶντων περὶ ὧν ἐπρεπε λαλεῖν τῶν τὸ γάλον ἐχόντων ἐπαγγέλμα τοῦ δημοσιογράφου, φλυαρούντων δὲ τῶν ἐχόντων τὸ βωδὸν ἐπάγγελμα τῶν ὑπολογισμῶν καὶ τῆς ἀριθμῆσεως. Ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ; Πταίει ὁ πατήρ μου, ὅστις με κατέστησεν ἄκοντα ἔμπορον, ἐν ᾧ ἤθελον νὰ γίνω δικηγόρος, πταίουσιν οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἀγῶνος», οἵτινες δὲν φαίνονται δυσητηρημένοι ἐκ τῆς πολυλογίας μου.

Ἀλλ' ἔλθωμεν ἐπὶ τὰ πράγματα. Ἐν τῶν ὠραίων οὐρανῶν τῆς Πανελληνίου ἐταιρείας μετέφρεν εἰς τὴν Σαμφουσίαν. Μὴ φιλολογῶν περὶ τὰ γεωγραφικὰ ὀνόματα — καὶ εἰμαι βέβαιος, ὅτι συτρώφους τῆς ἀγνοίας μου ταύτης θὰ ἔχω τὰ ἐνῆα μὲν δέκατα τῶν Ἑλλήνων πολιτευτῶν, τὰ τρία δὲ τέταρτα τῶν ἀναγνωστῶν σας — ὅτι τῆς Σαμφουσίας τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα εἶναι Ἀμιός καὶ ὅτι πρὸς τὴν Ἀμισὸν ταύτην δὲν πρέπει νὰ συγχέται ἡ ἡμέρας ὁλὰς ἀπέχουσα Ἀμάσεια ἡ νομαστικὴ ἔδρα τοῦ Μητροπολίτου Ἀμασειας.

Πρὶν ἢ ζητήσω περαιτέρω πληροφορίας περὶ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ, ὅστις ἀποτελεῖ τὸ ποῖμνιον τοῦ Ἀμασειας, ἐκρίνα σκόπιμον νὰ ἐξετάσω τὰ πράγματα τῆς Ἀμοῦ, τὰ σχολεῖα καὶ ἰδίᾳ αὐτῆς, διότι καὶ ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως καὶ ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ αὐτῆς πληθυσμοῦ ἐπιδρᾷ — ἀτυχῶς ὅχι ὅσον ἐπρεπε — ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τῆς ὁλης περὶ χώρου.

Ὁ ὅλος πληθυσμὸς τῆς Ἀμοῦ δὲν ὑπερβαίνει, ἂν μὴ πλανῶμαι, τὰς 12,000, τούτων δὲ τὸ τρίτον εἶναι Ἑλλήνες ὁρθοδόξοι, κατὰ μῶμενοι εἰς 700 περίπου οἰκογενεῖας. Ἐκ τούτων αἱ μὲν 150 οἰκογενεῖαι μητρικὴν γλῶσσαν ἔχουσι τὴν ἑλληνικὴν, αἱ δὲ λοιπαὶ τὴν τουρκικὴν.

Ἐν παρόδῳ λέγω ἐνταῦθα, ὅτι ἐκ τῶν διοικητικῶς ὑπαγομένων εἰς τὴν Ἀμισὸν ἀγορικῶν συνωμωτῶν οἱ 56 περιλαμβάνουσι 2,866 οἰκογενεῖας ὁρθοδόξων ἢ κατοίκους ὡς ἐγγιστα 15,000 ἑλληνοφρονούντας.

Ἡ Ἀμισὸς δαπανᾷ εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἐκπαιδευτηρίων αὐτῆς περὶ τὰς 1400 λίρας τουρκικὰς κατ' ἔτος ἢ δραχ. 55,000 περίπου, ἂν δὲ τις ἐκρίνει τὴν πνευματικὴν κίνησιν τῶν χωρῶν τούτων ἐκ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ βαθμοῦ τῶν ἑλληνικῶν τῆς Ἀμισὸς διδασκῶν, τὰ ἄριστα θὰ προσωνίζετο διὰ τὸν τόπον τούτον. Δὲν ἔχουσιν ὅμως ἄτυχῶς οὕτω τὰ πράγματα, εὐτυχῆς δὲ θὰ εἴη, ἂν τὴν φωνὴν, ἣν ῥηγνύω παρὰ τὸν κατάκρον Ἰλασσὸν, ἀκούσωσιν οἱ διεπόντες τὰ ἐν Ἀμοῦ κοινοτικά ἡμῶν πράγματα.

Ἀλλ' ἰδῶμεν τίνα τὰ σχολεῖα τῆς Ἀμοῦ. Ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ἡμιγυμνάσιον μετὰ τριῶν τάξεων, ἰστικὴ σχολὴ ἀρρέων μετὰ ἐπτά τάξεων, Παρθενναγοεῖον μετὰ ἐπτά τάξεων καὶ Νηπιαγωγεῖον, ὅπερ σκοπιμώτατα πρὸ δύο ἐτῶν διηρθῇ εἰς δύο τμήματα, ὧν τὸ μὲν προσήρτην εἰς τὴν ἀστικὴν σχολὴν τῶν ἀρρέων, τὸ δὲ εἰς τὸ Παρθενναγωγεῖον, οὕτως. ὥστε κατ' οὐσίαν νὰ ἀποτελῶσι δύο χωριστὰ νηπιαγωγεῖα.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1901-1902, περὶ οὗ ἐζήτησα ἐπισήμως πληροφορίες, ἐδίδαξαν ἐν τῷ Γυμνασίῳ καὶ τῇ ἀστικῇ σχολῇ ἑνδεκά καθγηταί, δώδεκα δὲ διδασκάλισσαι ἐν τῷ Παρθενναγωγείῳ. Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ σχολικὸν ἔτος ἐνεγράφησαν ἐν μὲν τῷ Γυμνασίῳ καὶ τῇ ἀστικῇ σχολῇ μαθηταὶ 457, ἐν δὲ τῷ Παρθενναγωγείῳ 243, εἰς ὧν 17 εἰς τὴν

κοπτικῆς τμήμα αὐτοῦ, ἐν δὲ τῷ νηπιαγωγείῳ 424, εἰς ὧν 217 ὦν καὶ 207 ἄρρενα, ἥτοι ἐν ὅλῳ ἐνεγράφησαν εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα παῖδες 1124.

Σημειῶ, ὅπως δεῖξω, ὅτι δὲν ἐλλείπουσιν αἱ φιλότιμοι προσπάθειαι καὶ τὰ μέσα τῆς διοικήσεως τῶν κακῶς ἐχόντων, τὴν δδακτικὴν δύναμιν τῶν διδασκάλων ἐκτέρου φύλου.

Εἰς τὸ Γυμνάσιον διδάσκουσιν εἰς διδάκτωρ τῆς φιλολογίας τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου, εἰς διδάκτωρ τῶν μαθηματικῶν τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου, εἰς τελειόφοιτος τῆς φιλολογίας, δύο τελειόφοιτοι τοῦ Φροντιστηρίου (οὕτω καλεῖται τὸ Γυμνάσιον) Τραπεζούντος, ἑ. τελειόφοιτος τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς Κων/πόλεως, εἰς ἀπόφοιτος τῆς τουρκικῆς ἐμπορικῆς σχολῆς, δύο ἀπόφοιτοι τοῦ διδασκαλείου Σερρών καὶ εἰς τῆς τουρκικῆς σχολῆς Τραπεζούντος. Ὡσαύτως ἐκ τοῦ διδασκαλικοῦ προσωπικοῦ τοῦ Παρθενναγωγείου, ἡ διευθύντρια ἐτελείετο τὸς σπουδὰς αὐτῆς ἐν Γενεύῃ τῆς Ἑλβετίας, δύο δ' ἑτεροι διδασκάλισσαι εἶναι τελειόφοιτοι τοῦ Ἀρσκειοῦ Ἀθηνῶν, πᾶσαι δὲ αἱ ἄλλαι προῆλθον ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ Παρθενναγωγείου Ἀμισοῦ. Ὑπάρχει, ὡς εἶπον, καὶ τμήμα κοπτικῆς καὶ τούτου τοῦ τμήματος προτίταται εἰδικὴ διδασκαλία.

Ἐρωτᾶται δὲ νῦν μετὰ τοιοῦτον καταρτισμὸν τῶν ἐκπαιδευτηρίων Ἀμοῦ πῶς δὲν εἶναι ἀντάξια τῶν προσδοκῶν τὰ ἐπερχόμενα ἀποτελέσματα καὶ ποῦ ὀφείλεται τὸ φαινόμενον τοῦτο;

Βεβαίως ὅχι εἰς τὸ διδάσκον προσωπικόν. Θὰ ἦτο ἄδικον νὰ ἀφῇσω ὑπο τοιαύτην ὑπόνοιαν τοὺς φιλοτίμους ἄνδρας, οἵτινες ἐπιμελοῦνται σήμερον τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς παιδείας τῆς νεολαίας τῶν Ἀμισιῶν καὶ τῆς περὶ αὐτὴν χώρας, οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐφραττον οὕτω πᾶσαν ἐλπίδα βελτιώσεως, ἐν ᾧ ὅλως τούαντιον συμβαίνει, τοῦτ' ἐστίν, ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ ὁ τοιοῦτος καταρτισμὸς ἐγγυᾶται τὴν βελτίωσιν τῶν κακῶς κειμένων, τὴν ἐξυγίανσιν καταστάσεως, ἣν ὑλιβερωτάτην κατέστησαν δεκαετηρίδων, ἂν μὴ ἐκατονταετηρίδων, ἀκηδαί. Ἀλλ' ἀναγκαιότατον εἶναι νὰ μάθωμεν διὰ τί νοσοῦσι τὰ ἐκπαιδευτικὰ ἡμῶν πράγματα. Περὶ τούτου δὲ θὰ καταστρώσω σήμερον, ἂν εὐκαιρῶν, τὰς σκέψεις μου καὶ θὰ διαβίξω αὐτὰς διὰ τοῦ πρώτου ταχυδρομείου.

Σημ. τοῦ «Ἀγῶνος». Περιῆλθεν ἡδὴ ἡμῖν καὶ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἣν θὰ καταχωρίσωμεν εἰς τὸ προσεχές τοῦ «Ἀγῶνος» φύλλον.

ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Τὰ δέοντα γενέσθαι πρὸς σωτηρίαν τῆς Μακεδονίας.

— Ἐλευθέρου Βασιλείου καὶ Πατριαρχείου.

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Μοναστηρίου ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1903.

Δυστυχῶς ἀνήκομεν εἰς τὴν τάξιν ἐκείνην τῶν βροτῶν, οἵτινες ὡς ἐκ τῆς ἰσικέντρου αὐτῶν θέσεως καὶ ἄλλων δυσχερῶν συνθηκῶν δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ μανθάνωσι τί ἀκριβῶς συμβαίνει ἐν τῷ κόσμῳ, πῶς ἀντιλαμβάνονται τὰ καθ' ἡμᾶς ὁ ξένοι καὶ κατὰ πόσον οἱ ἡμέτεροι ἐπιδεικνύουσιν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἀπαιτεῖ ἡ κρισιμότης τῶν περιστάσεων. Ἐξ ὅσων ὅμως ἀσθενῶς καταρτοῦμεν ἐνίοτε ν' ἀντιλαμβάνομεθα, ταύτην ἔχομεν σχηματίζει τὴν πεποίθησιν, ὅτι οἱ ἐν Ἑλλάδι δὲν συμπονοῦσιν ὅσον πρέπει ἡμῖν τοῖς ἐν Μακεδονίᾳ ἀδελφοῖς αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλων ἀδελφῶν πρὸς τὴν χώραν ταύτην καταπονέσασθαι ἀποτελούσας ἐνέθους πρὸς τοὺς ἐκ βορρᾶ γείτονας ἡμῶν Βουλγάρους.

Καὶ ἐνθουσιάζομεθα μὲν ἀναγινώσκοντες ἐστὶν ὅτε πατριωτικώτατα ἄρθρα, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἐκφράσωμεν τὴν ἐνδομυκὴν ἡμῶν λύπην βλέποντες, ὅτι ἡ ἐπίσημος Ἑλλὰς ἀδρανεῖ σχεδὸν ἐν σπέρσει πρὸς τὰς ἐνεργείας τῶν Βουλγάρων, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο ἐπιζητοῦσιν ἢ αὐτὴν τὴν κατὰ τὴν τῆς Μακεδονίας. Καὶ εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἀλγώμεν, ὅταν παρατηροῦμεν, ὅτι οἱ ἀμύδιον ἐν γένει ἀντιλαμβάνοντες πρὸς τὸν ἐπαπειλούμεν ἡμᾶς κίνδυνον, οὐδὲν εὐνοϊκὰς συνθήκας πρὸς ὅρεος τῶν ἐκπερῶντων ζητημάτων, οὐδὲν μὲν μερῶν, ὅπως ἐξεύρωσι μέσα πρακτικὰ καὶ ἐπικαιρὰ πρὸς ἐπίρρωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς κινδυνεύουσας πατρίδος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου;

Τῇ ἀληθείᾳ εἰμεθα ἀξιοβύπνητοι, διότι κυριολεκτικῶς ἔχομεν ἀρθεῖ εἰς τὴν τύχην μας. Οὐδὲν σημείον εὐοίωνον, οὐδεμίαν ἐλπίδα σωτηρίας διαβλέπομεν, ὅπου καὶ ἂν στραφώμεν. Ἐχομεν τόσα παρρησια νὰ διατυπώσωμεν, τόσα, εὐχὰς νὰ ἐκφράσωμεν καὶ ὅμως οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ ἀκούσων ἡμῶν. Καὶ μήπως ἐφάνη τις σπουδαῖος καὶ ἀμερόληπτος

1000